

علل و عوامل مؤثر بر جذب و به کارگیری نخبگان بسیج دانشجویی برای عضویت در سپاه

دکتر محمد بیگلری^۱

حمید طاهریان^۲

تاریخ دریافت: ۹۵/۳/۲۵

تاریخ پذیرش: ۹۵/۴/۲۰

چکیده

پژوهش حاضر با هدف سنجش تأثیر عوامل مؤثر بر جذب و به کارگیری نخبگان بسیج دانشجویی برای عضویت و استخدام در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی صورت گرفت. این پژوهش با توجه به هدف و ماهیت آن یک تحقیق کاربردی و میدانی و از نظر نوع روش، تحقیق پیمایشی می‌باشد. جامعه آماری ۴۵۰۰ نفر و نمونه آماری ۲۶۱ نفر از فعالان بسیج دانشجویی دانشگاه‌های شهر تهران می‌باشد که با استفاده از پرسشنامه مورد ارزیابی قرار گرفتند و یافته‌های پژوهش با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تحلیل قرار گرفت. در بررسی مسأله اصلی پژوهش، تعیین عوامل مؤثر بر جذب نخبگان بسیج دانشجویی به عضویت در سپاه است.

در پاسخ به سؤال اصلی تحقیق و براساس یافته‌ها، متغیرهای مسائل اعتقادی و معنوی، انگیزه‌های درونی و انقلابی، منزلت اجتماعی، امتیازات قانونی، آسان بودن جذب و مراحل پذیرش، مشارکت در تصمیم‌سازی‌ها، ادامه و گسترش فعالیت‌های علمی-آموزشی و پژوهشی توسط نخبگان بسیج دانشجویی در سپاه بیشترین تأثیر را در جذب نخبگان داشته است. با توجه به نتایج تحقیق مشخص گردید که نخبگان بسیج دانشجویی به سپاه به عنوان نهادی انقلابی و محلی برای تحقق آرمان‌های انقلاب اسلامی می‌نگرند و مهم‌ترین عامل در جذب نخبگان بسیج دانشجویی به سپاه آرمان‌گرایی و انگیزه اعتقادی و انقلابی بوده و امکان رشد و تعالی شغلی و تحصیلی و پژوهشی عوامل تأثیرگذار بعدی در جذب نخبگان بسیج دانشجویی به عضویت در سپاه می‌باشند.

کلید واژه‌ها: گزینش، استخدام، نخبگان، بسیج دانشجویی، عضویت، سپاه، بسیج.

۱. عضو هیأت علمی دانشگاه جامع امام حسین (ع)؛

۲. کارشناسی ارشد مدیریت امور دفاعی.

مقدمه

بسیج دانشجویی سازمانی است مردمی، فراگیر، منعطف و گسترده در ارتباط با سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و تحت امر فرماندهی کل قوا که به منظور جذب، آموزش و سازماندهی، حفظ انسجام و تجهیز و به کارگیری آحاد دانشجویان در عرصه‌های مختلف مورد نیاز کشور اعم از نظامی، امنیتی، سیاسی فرهنگی، امدادی و... در جهت دفاع همه جانبه از منافع و ارزشهای اسلامی در دانشگاه‌ها ایجاد شده است.

یکی از مهم‌ترین قشرهای کشور برای دفاع از ارزش‌های اسلامی و ملی انقلاب، قشر نخبگان بسیج دانشجویی کشور هستند که از نظر روانشناسی سیاسی یکی از ویژگی‌های اساسی نخبگان، نیاز به ایفای نقش تعیین کننده در فرآیندهای زندگی اجتماعی و سیاسی است. نقش نخبگان در تحولات سیاسی و اجتماعی و هدایت مردم بسیار تعیین کننده است. روانشناسان بر این باورند که توده‌ها در دست رهبران همچون موم شکل پذیرند؛ افکارشان توسط نخبگان ساخته و پرداخته، و تلفیق، و سپس با ادعا، تکرار و سرایت به تصور جمعی توده‌ها تبدیل می‌شود.

تحلیل اقشار بسیج از نگاه حضرت امام (ره) و مقام معظم رهبری، بیانگر این است که بسیج با رویکرد علمی و دقیق باید کارکردهای اقشار مختلف را مورد بررسی قرار دهد و بر همین اساس، آنها را سازماندهی کند. بنابراین، یکی از اقشار قابل توجه و با اهمیت، قشر نخبگان علمی جامعه به‌ویژه نخبگان بسیج دانشجویی است که با توجه به نیاز بسیج برای شرکت در محافل علمی و سیاسی و مدیریتی کشور، توجه به جذب و سازماندهی این قشر (نخبگان) علمی ضروری است.

سپاه به منظور تربیت نیروهای مورد نیاز خود از بستر بسیج دانشجویی برای تربیت مدیران جوان و افزایش توان تشکیلاتی نیروهای هدف خود را استفاده می‌کند. و بسیج دانشجویی می‌تواند زمینه و نشانگاه بسیار خوبی برای انتخاب و گزینش بهترین جوانان انقلابی و متعهد و در عین حال متخصص از دانشگاه‌های برتر کشور برای رفع نیازهای سازمانی سپاه باشد تا سپاه آینده سپاهی پویا و پرتحرک و پیشرو و پیشرفته باشد.

در ادامه باید توجه داشت که جوانان متعهد و انقلابی با اتکا به اعتقادات و تربیت اجتماعی خود

و برخاسته از خانواده های اصیل و متدین، به فضای بسیج دانشجویی و رشد تکامل یافته و افراد شاخص در شوراهای بسیج دانشجویی دانشگاه های تهران، نخبگان تشکیلاتی و علمی و افراد در اولویت برای رفع خلاءهای مدیریتی بر حرکت جهادی در سپاه باشند. سپاهی که هدفشان حفظ و نگهداری انقلاب اسلامی و تحویل پرچم انقلاب اسلامی به صاحب اصلی آن حضرت موعود (عج) است. برای همین امر جذب و استخدام افراد نخبه علمی و تشکیلاتی و مدیران جوان بسیج دانشجویی بهترین گزینه برای بخش های مهم و حساس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی می باشند.

ابتکار مقام معظم رهبری در وضعیت جدید و مطالبه تشکیل بسیج ده ها میلیونی، گویای این است که همچنان بسیج در شکل گیری انقلاب و رویارویی با تهدیدهای گسترده و تثبیت نظام، نقش مهم و راهبردی دارد و در دوران جدید انقلاب اسلامی نیز دارای نقش اساسی و محوری و حوزه کارکرد آن بسیار گسترده، گوناگون و فراگیر است. بنابراین، بسیج دانشجویی برای دفاع از ارزشها و دستاوردهای انقلاب با جذب اقشار مختلف از جمله نخبگان و اندیشمندان جامعه اقدام کرده است که به فرموده مقام معظم رهبری ارزش یک نخبه و دانشمند به نقش آفرینی او در جهت اعتلای کشور در عرصه های علمی و معنوی است تا بتواند با جذب و استفاده صحیح و کارآمد از این قشر مهم، خلأهای علمی و مدیریتی در جامعه را پر کند. اکنون با این پرسش روبه رو هستیم که چه عواملی می تواند نقش فزاینده ای در جذب اقشار مختلف جامعه به ویژه نخبگان بسیج دانشجویی به این دریای بی پایان ایفا کند تا بتوان همواره جذاب و بی بدیل در جهت منویات ولایت و توسعه بسیج گامهای اساسی و ریشه ای برداشت. در این تحقیق، عوامل مؤثر بر جذب نخبگان بسیج دانشجویی کشور به سپاه با تاکید بر جذب نخبگان بسیج دانشجویی بررسی و پاسخی مناسب و علمی برای آن یافت می شود.

ادبیات تحقیق

بسیج

بسیج مقوله ای اجتماعی است که در گذشته با عناوین و نام های مختلفی در فرهنگ های گوناگون با قبول وجود حرکت های مردمی مطرح بوده است. حرکت های توده ای و مردمی در کنار

حرکت‌های سازماندهی شده رسمی در اثر وضعیت خاص شکل گرفته است. با طرح نقش و اثر حرکت‌های مردمی به‌عنوان عمده در تغییرات و تحولات اجتماعی دنیای جدید دیدگاه‌ها و طرز تلقی‌های متعددی در علوم انسانی برای بررسی دلایل پیدایش گرایش‌ها و دیدگاه‌های جدید پدید آمد. بسیج در دهه‌های اخیر، بیشتر با مفهوم مردم به کار برده شده است. این مفهوم در واقع بیان‌کننده واقعیت عینی خارجی است که حکایت از وجود حرکتی جمعی بر اساس سازماندهی واحد است (آزادملکی، ۱۳۷۳:۱۳).

آنچه از مفهوم بسیج بر می‌آید این است که بسیج و بسیجی صرفاً به افرادی مشخص که در طول دفاع مقدس توسط سپاه پاسداران به جبهه‌های جنگ اعزام شده‌اند اطلاق نمی‌شود. امام خمینی (ره) بسیج و بسیجی را اصل کلی و عمومی تاریخی می‌دانند و می‌فرمایند: «بسیج لشکر مخلص خداست که دفتر تشکل آن را همه مجاهدان از اولین تا آخرین امضاء نموده‌اند». بنابراین دامنه بسیج گسترده است و شامل همه مدافعان اسلام می‌شود (افشار، ۱۳۷۶:۱۷).

سازمان بسیج دانشجویی

سازمانی است برای سیاست‌گذاری، طرح‌ریزی در زمینه جذب و سازماندهی و حفظ انسجام و به‌کارگیری توان تشکیلات دانشجویی و سایر گروه‌های مرتبط به منظور عمق بخشی به انقلاب اسلامی و توسعه تفکر بسیجی مؤثر در عرصه‌های فرهنگی، سیاسی، اجتماعی، عوامل پژوهشی، بهداشتی، امدادی، درمانی، حوادث غیرمترقبه، بحران و تربیت کادر انقلابی برای کمک به کارآمدی نظام اسلامی در حوزه‌های مذکور مبتنی بر ارزشهای اسلامی.

نخبگان

واژه نخبه^۱ اولین بار در قرن هفدهم برای توصیف کالاهایی با مرغوبیت خاص به کار رفت و بعدها کاربرد آن برای اشاره به گروه‌های اجتماعی برتر، مانند واحدهای ضربت نظامی یا مراتب عالی‌تر اشراف تعمیم یافت.

1. Elite

انواع نخبگان

الف: نخبگان فکری؛

ب: نخبگان کارکردی.

نخبگان فکری نظریه پردازان حوزه توسعه هستند. جهت و سوخت قطار توسعه را باید از نخبگان فکری وام گرفت. نخبگان کارکردی رانندگان و ناخدایان این قطار هستند. میان این دو گروه باید تعامل برقرار باشد نه تقابل؛ داد و ستد و هم اندیشگی باید ویژگی حاکم بر رفتارهای این دو گروه باشد. همکاری جدی و نهادینه این‌ها زمینه ساز پیشرفت در ابعاد گوناگون می‌شود. نخبگان فکری، اندیشه توسعه را ارائه می‌کنند و نخبگان کارکردی این اندیشه را از حوزه ذهن به وادی عین می‌آورند (سازمان بسیج علمی پژوهشی، فنآوری، ۱۴:۱۳۸۸).

ویژگی نخبگان

مرکز ملی تحقیقات نخبگان، مهم‌ترین ویژگی‌های نخبگان را برخوردار از انگیزش قوی، علاقه‌مندی به فعالیت‌ها، سرگرمی‌ها و موضوعات با ارزش، مهارت‌های ارتباطی قوی، توانایی زیاد در حل مسأله، حافظه فوق‌العاده، کنجکاوی زیاد، بصیرت استثنایی، قدرت استدلال فراوان، خلاقیت استثنایی، شوخ طبعی، حساس و تحریک پذیر می‌داند (آراسته و همکاران، ۱۳۸۳: ۸ و ۷).

گزینش

گزینش به عنوان مهم‌ترین مرحله در ورود به خدمت در مشاغل عمومی و استخدام نیروی انسانی به شمار می‌آید که حساسیت آن از ابعاد مختلف اقتصادی، مدیریتی، سیاسی و امنیتی، حقوقی و... کاملاً روشن و واضح است. در مرحله ورود به خدمت، متقاضیان و داوطلبان استخدام باید دارای حداقل شرایط لازم برای ورود و استخدام در سازمان استخدام کننده را داشته باشند. در این بین داوطلبان استخدام و همچنین کسانی که کارگزاران استخدام هستند، باید دارای شرایطی باشند که براساس قوانین و مقررات تعیین و مشخص گردیده اند. بنابراین اصل گزینش را می‌توان یک امر عقلایی دانست که هر کس که متقاضی کار دولتی است، نمی‌توان به او کار داد. در شرع هم چنین

است که باید کار را به شایسته ترها و کسانی که صلاحیت بیشتری دارند واگذار نمود. گزینش خوب باید به صورتی عادلانه اجرا شده و موجب تأمین اهداف استخدام و اصول تجویز شده در قوانین و مقررات گردد. امر دیگری که با توجه اهداف انقلاب اسلامی نباید از آن غافل شد، تربیت نیروهای با استعداد و متخصص و دارای خصوصیات فردی و اجتماعی مناسب است. به عبارتی نخبه پروری، برای تصدی پست‌ها و مشاغل عمومی و دولتی است که نحوه آن بایستی در مسیر دبیرستان‌ها و دانشگاه‌ها و نهادهای مختلف جامعه تعیین شود تا نهادهای عمومی و دولتی و حتی نهادهای خصوصی، در جذب، گزینش و به کارگیری نیروی انسانی متخصص، مستعد و کارآمد، دچار کمبود نشوند. به طور خلاصه گزینش مرحله‌ای مهم و حساس، در به کارگیری نیروی لازم برای خدمت عمومی است که بایستی اصول و شرایط استخدام شونده و استخدام کنندگان شناخته شود و با دقت نظر لازم مورد عمل قرار گیرند. (انصاری، ۱۳۹۰، ۱)

اصل گزینش را می‌توان یک امر عقلایی دانست که هر کس که متقاضی کار دولتی است، نمی‌توان به او کار داد. در شرع هم چنین است که باید کار را به شایسته ترها (اصلح) و کسانی که صلاحیت بیشتری دارند واگذار نمود.

گزینش خوب باید به صورتی عادلانه اجرا شده و موجب تأمین اهداف استخدام و اصول تجویز شده در قوانین و مقررات گردد. این کار سبب کارآیی و اثربخشی قابل توجهی در دستگاه اداری خواهد شد. به طور خلاصه می‌توان گفت: محور اصلی در منابع انسانی گزینش بوده که انسانهای متفکر، مستعد، متعهد، سالم و باتقوا و دارای اندیشه را به سوی سازمان‌های عمومی و دولتی هدایت می‌کند و بالندگی سازمانی را در پی خواهد داشت. (انصاری، ۱۳۹۰، ۷)

تعریف مفهوم گزینش: «گزینش نیروی انسانی به مجموعه اقدامات استخدامی در مشاغل عمومی و دولتی و دستگاه‌های اجرایی و عمومی، طبق قوانین و مقررات مربوط به ورود به خدمت عمومی و گزینش نیروی انسانی گفته می‌شود که شامل مراحل تقاضا یا دعوت، تحقیق ابتدایی و نهایی اعم از تحقیق از طریق دستگاه‌های نظارتی، انتظامی، امنیتی و تحقیق میدانی، مصاحبه، پذیرش تا صدور حکم استخدامی می‌باشد». (انصاری، ۱۳۹۰، ۷)

نخبگان از دیدگاه مقام معظم رهبری

توجه بیش از حد مقام معظم رهبری به پیشرفت و توسعه علمی کشور، که بارها مورد اشاره قرار گرفته است در مباحث مربوط به نخبگان بسیار با اهمیت جلوه می کند.

«اعتقاد راسخ بر این است که پیشرفت علمی و رشد علمی در رأس همه کارهای اساسی برای پیشرفت کشور باشد؛ یعنی مهم ترین زیرساخت کشور، زیرساخت انسانی به وسیله علم. ما باید خود را از فقر علمی نجات دهیم» (بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار استادان دانشگاه- ۱۳۸۴/۷/۲۱).

آنچه نسبت به جایگاه ویژه و نقش ارزشمند نخبگان در پیشرفت علمی مورد توجه قرار می گیرد، گسترش فهم و آگاهی، نسبت به توانمندیهای بی بدیل در تولید علم است که این قشر تاثیرگذار باید به آن آگاه شوند.

«امروز کشور ما خوشبختانه دوره ای را می گذراند که دو آگاهی در آن است: یکی آگاهی نسبت به توانایی و استعدادهای خود، دوم آگاهی به اینکه قدرت هایی در پی سیطره بر کشور ما و بر کشورهای نظیر ما، مهم ترین معارض دانشمند شدن و پیشرفت علمی کشور ما هستند. به برکت این دو آگاهی، این امید وجود دارد که ما بتوانیم به پیشرفت های عظیم علمی نایل شویم» (بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار استادان دانشگاه- ۱۳۸۴/۷/۲۱).

تذکر و یادآوری در مورد پیشرفت های عظیم علمی و نصب العین کردن این امر عظیم بر دوش نخبگان جامعه جز با جستجو در باب وظایف و رویکرد خاصی فراهم نمی شود که مقام معظم رهبری نسبت به نخبگان دارند.

«نخبه آن کسی است که بتواند برجستگی خودش را بدون ادعا با شخصیت خود و با ذات خود به دیگران تفهیم کند» (بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار نخبگان استان سمنان- ۱۳۸۵/۸/۱۹) (سازمان بسیج علمی، ۱۳۸۸: ۲۴).

جذب

جذب، فرآیندی است که می تواند پیوندی منطقی بین اشیا، افراد، اعتقادات و... به وجود آورد. این

پیوند می‌تواند پیوندی سطحی، گسستگی و یا پیوندی عمیق و انقیاد کامل باشد.

مفهوم جذب

به‌طور کلی سه مفهوم برای جذب هست:

مفهوم اول: جذب را به جذب اعتبار بر امکانات اطلاق می‌کند که در سازمان‌ها و نهادهای اداری و اجتماعی از این مفهوم استفاده می‌شود، برای نمونه گفته می‌شود اعتبار ریالی و ارزی سالانه جذب شده است به این مفهوم که بودجه تخصیص داده شده دریافت شده و به مصرف رسیده است.

مفهوم دوم: جذب را می‌توان به نیروی انسانی اختصاص داد که برای خدمت در ادارات، سازمان‌ها و شرکت‌ها اشتغال پیدا می‌کنند و به آن‌گزینه‌ها و استخدام گفته می‌شود. مفهوم سوم: به معنی علمی است که موجب تمایل و گرایش افراد به یکدیگر و یا تمایل افراد به احزاب، فرهنگها و مکاتب فکری می‌شود (منائی، ۱۳۸۰: ۳۴).

انگیزه های جذب

الف: مفهوم انگیزه: انگیزه یا نیاز، حالت درونی در فرد است. انگیزش به علت یا چرایی رفتار اشاره دارد. رفتار، برخی فعالیت‌ها، قدم زدن، صحبت کردن، کار کردن، خوردن و خوابیدن و... است که هر یک فعالیت است و انسان در هر لحظه می‌تواند تصمیم بگیرد که از یک فعالیت یا ترسیمی از فعالیت‌ها به فعالیت‌های دیگر بپردازد.

تعاریف انگیزش

* انگیزش به فرآیند درونی فرد گفته می‌شود که موجب رفتار فرد و هدایت آن در جهتی می‌شود که سازمان بهره‌مند شود (نائلی، ۱۳۷۳: ۴۸).

* انگیزش، رهبری یک کشش به سوی نتیجه و رضایت‌مندی است (طوسی، ۱۳۷۰: ۲۲).

* انگیزش، اصطلاحی عام برای تنظیم و سازمان‌یابی رفتارهای هدف جویانه و معطوف به ارضای نیازها است (افشاری راد، ۱۳۸۰: ۶۷).

* انگیزش تمایل به کار در راه رفع نیاز است (طاهری، ۱۳۸۱: ۵۷).

تعاریف یاد شده که بخشی از تعریف‌های انگیزش است در چند مورد با هم وجه اشتراک دارد. می‌توان گفت که همگی آنها به گونه‌ای پدیده انگیزش را مشخص می‌کند؛ بدین معنی که وقتی از انگیزش سخن به میان می‌آید، این سه مورد در نظر گرفته می‌شود:

- آنچه به رفتار شخص نیرو می‌بخشد.
 - آنچه چنین رفتاری را هدایت می‌کند و به آن جهت خاص می‌دهد.
 - آنچه این رفتار را نگهداری و یا تقویت می‌کند.
- هر یک از این سه جزء نشان دهنده عامل مهمی در فهم ما نسبت به رفتار انسان در کار است.

عوامل مؤثر بر جذب نخبگان بسیج دانشجویی به عضویت در سپاه

عوامل و موانع مؤثر بر جذب بسیجیان دانشجویی

در تدوین برنامه سوم و برنامه‌های پنج ساله بسیج، عوامل مؤثر بر جذب بسیجیان چنین عنوان شده است:

- عوامل تقویت کننده جذب بسیجیان و دانشجویان به عضویت در سپاه

- ۱ تقویت و بهره‌گیری از انگیزه‌های اعتقادی و انقلابی در جامعه؛
- ۲ آسان‌سازی جذب و مراحل پذیرش بسیجیان؛
- ۳ بهره‌گیری از امتیازات قانونی مناسب؛
- ۴ استفاده و بهره‌گیری از توان نیروی مسلح در امور پژوهشی و علمی و خودکفایی؛
- ۵ مشارکت سایر سازمان‌ها و دستگاه‌های دولتی و غیردولتی در جذب بسیجیان؛
- ۶ بهره‌گیری هدفمند از رسانه‌های گروهی؛
- ۷ جهت‌دهی و توزیع امکانات براساس میزان جذب رده‌ها؛
- ۸ تاکید بر فعالیت‌های محبوبیت‌زا و پرجاذبه در عرصه‌های بسیج و پرهیز از فعالیت‌های غیرضروری و ناهمگون با شأن و جایگاه مردمی بسیج؛
- ۹ تنوع بخشی در نقشها و کاربرد بسیج در عرصه‌های مختلف؛
- ۱۰ مشارکت دادن بسیجیان در مدیریت و اداره بسیج؛

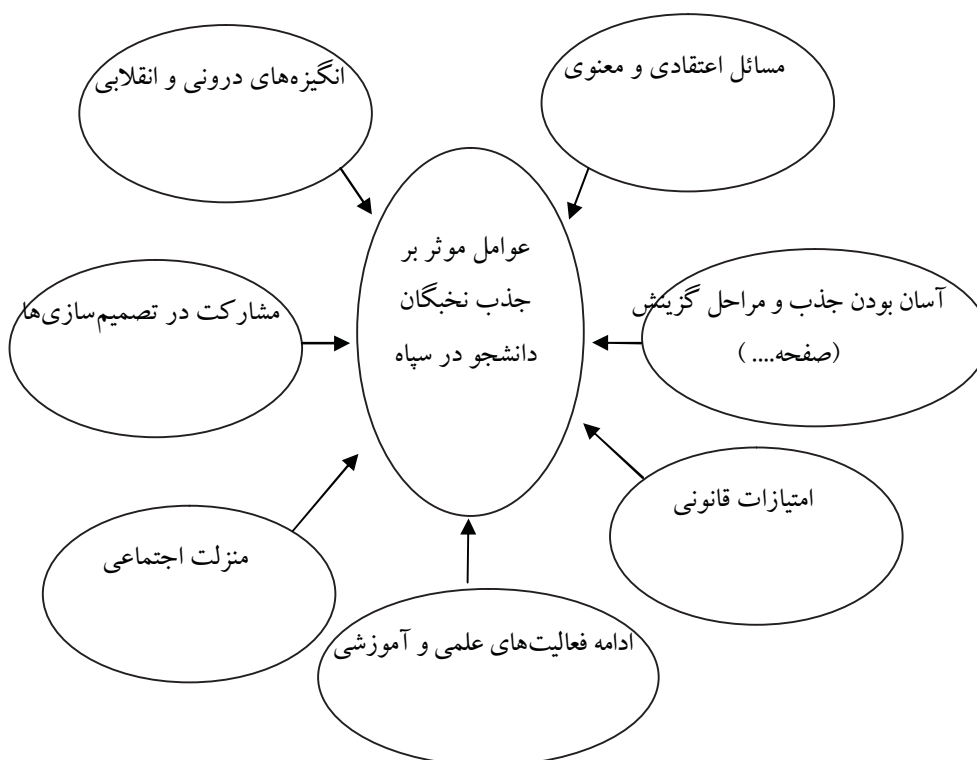
۱۱ ایجاد نگرش منطقی و واحد نسبت به بسیج بین مسئولان و آحاد مردم.

- موانع مؤثر بر جذب بسیجیان دانشجو برای عضویت در سپاه

- ۱- عدم توجه کافی به انگیزه‌های جذب بسیجیان دانشجو و نخبگان این عرصه؛
- ۲- عدم بهره‌گیری مناسب از اهرمها و ابزار تبلیغی و فرهنگی در جذب بسیجیان و نخبگان بسیج دانشجویی؛
- ۳- عدم بهره‌گیری مناسب از عوامل و اهرمهای تشویقی و امتیازات و مشوقها؛
- ۴- کمبود کادر مجرب در رده‌های مقاومت؛
- ۵- عدم توجه به انگیزه‌ها و تناسب جمعیت فعال کشور در اقشار مختلف (معاونت طرح برنامه بسیج، ۱۳۷۹: ۲۷).

چارچوب نظری تحقیق

در ابتدای این به تعریف بسیج، شناسایی سازمان بسیج دانشجویی سپس نخبگان و ویژگی‌های آنان و جذب نخبگان پرداخته شده است. مجموعه مطالب بر مبنای بررسی و نقد منابع به هفت دسته عوامل مؤثر در جذب نخبگان دانشجویی تدوین شده است. این عوامل به‌عنوان الگوی نظری راهنمای کل تحقیق قرار گرفت.

نمودار ۳: الگوی مفهومی عوامل مؤثر بر جذب نخبگان دانشجویی در سپاه

تعریف جامعه آماری

منظور از جامعه آماری همان جامعه اصلی است که از آن نمونه‌ای، شما یا معرف به دست آمده باشد. جامعه آماری مورد نظر در این پژوهش، پرسنل مراکز عضوهای گزینش مستقر در سطح شهر تهران، اعضای شورای حوزه‌های بسیج دانشجویی دانشگاه‌های شهر تهران می‌باشند که در جدول زیر ارائه شده است. (N=۴۵۰۰) ذکر این نکته ضروری است که حوزه‌ها و پایگاه‌های بسیج دانشجویی دانشگاه‌های برتر کشور (شریف و امیرکبیر و تهران و شهید بهشتی) به عنوان کانون نخبگان بسیج دانشجویی کشور مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

نمونه آماری

نمونه باید زیر مجموعه یا بخشی از جامعه باشد به شرطی که این زیرمجموعه معرف یا نماینده

واقعی جامعه باشد.

* فهرست عددی پرسنل مراکز گزینش و عضوایی سپاه و اعضای شورای حوزه‌های بسیج دانشجویی دانشگاه‌های مذکور از مراکز ذیصلاح اخذ گردیده است.

* با توجه به فرمول $n = N \times t^2 \times d^2 / N \times d^2 + t^2 \times d^2$ اعضای نمونه برابر خواهد بود از ۲۶۶ نفر که به همین تعداد پرسشنامه میان اعضای جامعه آماری توزیع گردید و ما موفق به جمع آوری همه این پرسشنامه‌ها گردیدیم.

* در این تحقیق روش نمونه‌گیری، ترکیبی از نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای و تصادفی داده‌ها خواهد بود.

ردیف	گروه	تعداد
۱	پرسنل مراکز گزینش و عضوهای سپاه در شهر تهران	۳۹
۲	اعضای شورای حوزه‌های بسیج دانشجویی دانشگاه‌های شهر تهران	۱۲۳
۳	فعالان و دانشجویان بسیجی دانشگاه‌های شهر تهران	۱۰۴

بحث و تحلیل

- سیمای پاسخ دهندگان

جدول ۲: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب جنسیت

جنسیت	فراوانی	درصد	درصد معتبر	درصد تراکمی
مرد	۲۰۷	۷۷.۸	۷۷.۸	۷۷.۸
زن	۵۹	۲۲.۲	۲۲.۲	۱۰۰.۰
جمع	۲۶۶	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	

علل و عوامل مؤثر بر جذب و به کارگیری نخبگان بسیج دانشجویی برای عضویت در سپاه

جدول ۳: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب تحصیلات

رشته تحصیلی	فراوانی	درصد	درصد معتبر	درصد تراکمی
دیپلم و پایین تر	۱۱	۴.۱	۴.۱	۴.۱
کاردانی	۳۵	۱۳.۲	۱۳.۲	۱۷.۳
کارشناسی	۹۳	۳۵.۰	۳۵.۰	۵۲.۳
کارشناسی ارشد	۷۲	۲۷.۱	۲۷.۱	۷۹.۳
دکترا	۴۲	۱۵.۸	۱۵.۸	۹۵.۱
حوزوی	۲	۱.۱	۱.۱	۹۶.۲
دانشجو	۱۰	۳.۸	۳.۸	۱۰۰.۰
جمع	۲۶۶	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	

نمودار ۷: جدول فراوانی پاسخگویان بر حسب نوع عضویت

عضویت	فراوانی	درصد	درصد معتبر	درصد تراکمی
عادی	۱۰۴	۳۹.۱	۳۹.۱	۳۹.۱
فعال	۹۳	۴۶.۲	۴۶.۲	۸۵.۳
پایور	۳۳	۱۲.۴	۱۲.۴	۹۷.۷
ویژه	۶	۲.۳	۲.۳	۱۰۰.۰
جمع	۲۶۶	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	

تحلیل یافته‌های تحقیق

با توجه به این که سؤالات مقیاس‌ها در سطح رتبه‌ای اندازه‌گیری شده است پس از تجمیع، مشخصات یک متغیر فاصله‌ای را پیدا می‌کند، اما برای استفاده از آماره‌های پارامتریک باید توزیع مقیاس از توزیع نرمال پیروی کند. بنابراین، بدین منظور آزمون نرمالیت محاسبه شد که نتایج آن در

جدول شماره ۱۱ آمده است:

جدول ۱۹: آزمون کولموگروف اسمیرنوف (آزمون نرمالیته)

عنوان	مسائل معنوی و اعتقادی	انگیزه‌های انقلابی	منزلت اجتماعی بسیج	امتیازهای قانونی	آسان بودن جذب و گزینش	مشارکت در تصمیم سازی	ادامه فعالیت‌های علمی و آموزشی و پژوهشی
تعداد	۲۶۴	۲۵۶	۲۵۸	۲۵۶	۲۵۴	۲۵۴	۲۵۷
میانگین	۴.۱۷۱۷	۴.۰۶۹۳	۴.۱۰۶۲	۳.۹۴۱۴	۳.۹۷۳۸	۳.۹۱۴۷	۴.۱۳۸۱
انحراف معیار	۰.۷۷۶۷۰	۰.۶۷۳۲۵	۰.۶۳۱۲۵	۰.۷۳۷۶۲	۰.۷۰۲۱۰	۰.۷۳۹۸۵	۰.۶۶۹۷۹
آمار z	۲.۵۱۷	۲.۱۵۶	۲.۵۳۸	۱.۶۹۴	۲.۳۷۱	۲.۴۸۸	۲.۴۶۴
معنی‌داری دوسویه	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰

معنی‌داری مشاهده شده در جدول در همه موارد از معنی‌داری از سطح آلفای ۰.۰۵ کوچکتر است؛ این بدان معنی است که در توزیع‌های غیرنرمال مجاز به استفاده از آزمون‌های ناپارامتریک هستیم. به این معنا که وقتی آزمون معنی‌دار است یعنی توزیع مغیرها با نرمال تفاوت معنی‌دار دارد در نتیجه توزیع متغیرها غیرنرمال هستند.

فرضیه یک: مسائل اعتقادی و معنوی در جذب نخبگان بسیج دانشجویی به عضویت در سپاه مؤثر است.

جدول ۲۰: آزمون دو جمله‌ای مسائل اعتقادی و معنوی و جذب نخبگان بسیج دانشجویی به

عضویت در سپاه

گروه‌ها	مقوله	فراوانی	درصد مشاهده شده	درصد موردنظر	معنی‌داری
مسائل معنوی و اعتقادی	≤ 3	۳۲	۰/۱۲	۰/۵۰	(a) ۰.۰۰۰
	> 3	۲۳۲	۰/۸۸		
	جمع	۲۶۴	۰/۱۰۰		

علل و عوامل مؤثر بر جذب و به کارگیری نخبگان بسیج دانشجویی برای عضویت در سپاه

ملاحظه می‌شود معنی‌داری شاخص مسائل معنوی و اعتقادی از معنی‌داری در سطح آلفای ۵ درصد کوچکتر است و در موارد معنی‌دار نسبت مشاهده شده بین گروه اول (دارای نمره کمتر یا مساوی گزینه متوسط (۳) و گروه دوم (دارای نمره بیشتر از گزینه متوسط (۳) ۱۲ به ۸۸ است. بنابراین، بیشتر پاسخ‌گویان تأثیر وجود فضای معنوی و رعایت مسائل معنوی و اعتقادی را در جذب نخبگان بسیج دانشجویی به عضویت در سپاه را خیلی زیاد دانسته‌اند.

فرضیه دو: انگیزه‌های درونی و انقلابی و جذب نخبگان بسیج دانشجویی به عضویت در سپاه مؤثر است.

جدول ۲۱: آزمون دو جمله‌ای انگیزه‌های درونی و انقلابی و جذب نخبگان بسیج دانشجویی به

عضویت در سپاه

گروه‌ها	مقوله	فراوانی	درصد مشاهده شده	درصد موردنظر	معنی‌داری
انگیزه‌های انقلابی	≤ 3	۲۴	۰/۰۹	۰/۵۰	(a) .۰۰۰
	> 3	۲۳۲	۰/۹۱		
	جمع	۲۵۶	۰/۱۰۰		

ملاحظه می‌شود معنی‌داری شاخص انگیزه‌های درونی و انقلابی از معنی‌داری در سطح آلفای ۵ درصد کوچکتر است و در موارد مشابه نسبت مشاهده شده بین گروه اول (دارای نمره کمتر یا مساوی گزینه متوسط (۳) و گروه دوم (دارای نمره بیشتر از گزینه متوسط (۳) ۹ به ۹۱ است؛ بنابراین، بیشتر پاسخ‌گویان تأثیر وجود انگیزه‌های درونی و انقلابی را در جذب و عضویت نخبگان بسیج دانشجویی در سپاه را خیلی زیاد دانسته‌اند.

فرضیه سه: منزلت اجتماعی سپاه برای جذب نخبگان بسیج دانشجویی در عضویت سپاه مؤثر است

جدول ۲۲: آزمون دو جمله‌ای منزلت اجتماعی سپاه و جذب نخبگان بسیج دانشجویی برای

عضویت در سپاه

گروه‌ها	مقوله	فراوانی	درصد مشاهده شده	درصد موردنظر	معنی‌داری
مسائل معنوی و اعتقادی	≤ 3	۱۷	۰/۷	۰/۵۰	(a) ...
	> 3	۲۴۱	۰/۹۳		
	جمع	۲۵۸	۰/۱۰۰		

با توجه به جدول، معنی‌داری شاخص منزلت اجتماعی سپاه از معنی‌داری در سطح آلفای ۵ درصد کوچک‌تر است و در موارد معنی‌دار نسبت مشاهده شده بین گروه اول (دارای نمره کمتر یا مساوی گزینه متوسط (۳) و گروه دوم (دارای نمره بیشتر از گزینه متوسط (۳) به ۷۹۳ است. بنابراین، بیشتر پاسخ‌گویان تأثیر رعایت منزلت اجتماعی سپاه را در جذب نخبگان بسیج دانشجویی به عضویت در سپاه را خیلی زیاد دانسته‌اند.

فرضیه چهار: امتیازات قانونی نخبگان بسیج دانشجویی برای عضویت در سپاه مؤثر است.

جدول ۲۳: آزمون دوجمله‌ای امتیازهای قانونی نخبگان بسیج دانشجویی و جذب نخبگان بسیج

دانشجویی برای عضویت در سپاه

گروه‌ها	مقوله	فراوانی	درصد مشاهده شده	درصد موردنظر	معنی‌داری
مسائل معنوی و اعتقادی	≤ 3	۳۳	۰/۱۳	۰/۵۰	(a) ۰۰۰
	> 3	۲۲۳	۰/۸۷		
	جمع	۲۵۶	۰/۱۰۰		

ملاحظه جدول نشان می‌دهد معنی‌داری شاخص امتیازات قانونی از معنی‌داری در سطح آلفای ۵ درصد کوچک‌تر است و در موارد معنی‌دار نسبت مشاهده بین گروه اول (دارای نمره کمتر یا مساوی گزینه متوسط (۳) و گروه دوم (دارای نمره بیشتر از گروه متوسط (۳) ۱۳ به ۸۷ است. بنابراین، بیشتر پاسخ‌گویان تأثیر اعطای امتیازات قانونی به سپاه را در جذب نخبگان بسیج دانشجویی برای عضویت در سپاه را خیلی زیاد دانسته‌اند.

فرضیه پنج: آسان بودن جذب و مراحل گزینش در عضویت نخبگان بسیج دانشجویی در سپاه مؤثر است.

جدول ۲۴: آزمون دو جمله‌ای آسان بودن جذب و مراحل گزینش و عضویت نخبگان بسیج

دانشجویی در سپاه

گروه‌ها	مقوله	فراوانی	درصد مشاهده شده	درصد موردنظر	معنی‌داری
مسائل معنوی و اعتقادی	≤ 3	۲۶	۰/۱۰	۰/۵۰	(a) ...
	> 3	۲۲۸	۰/۹۰		
	جمع	۲۵۴	۰/۱۰۰		

علل و عوامل مؤثر بر جذب و به کارگیری نخبگان بسیج دانشجویی برای عضویت در سپاه

جدول نشان می‌دهد معنی‌داری شاخص آسان بودن جذب و مراحل گزینش در سپاه از معنی‌داری در سطح آلفای ۵ درصد کوچک‌تر است و در موارد معنی‌دار نسبت مشاهده شده بین گروه اول (دارای نمره کمتر یا مساوی گزینه متوسط (۳) و گروه دوم (دارای نمره بیشتر از گزینه متوسط (۳) ۱۰ به ۹۰ است. بنابراین، بیشتر پاسخ‌گویان تأثیر آسان بودن در جذب و مراحل گزینش سپاه را در جذب نخبگان بسیج دانشجویی برای عضویت در سپاه خیلی زیاد دانسته‌اند.

فرضیه شش: مشارکت در تصمیم‌سازی‌ها در جذب نخبگان پزشکی به سازمان بسیج جامعه پزشکی کشور مؤثر است.

جدول ۲۵: آزمون دو جمله‌ای مشارکت در تصمیم‌سازی‌ها و جذب نخبگان بسیج دانشجویی به عضویت در سپاه

گروه‌ها	مقوله	فراوانی	درصد مشاهده شده	درصد موردنظر	معنی‌داری
مسائل معنوی و اعتقادی	≤ 3	۳۳	۰/۱۳	۰/۵۰	(a) .۰۰۰
	> 3	۲۲۱	۰/۸۷		
	جمع	۲۵۴	۰/۱۰۰		

با توجه به جدول، معنی‌داری مشارکت در تصمیم‌سازی‌ها از معنی‌داری در سطح آلفای ۵ درصد کوچک‌تر است و در موارد معنی‌دار نسبت مشاهده شده بین گروه اول (دارای نمره کمتر یا مساوی گزینه متوسط (۳) و گروه دوم (دارای نمره بیشتر از متوسط (۳) ۱۳ به ۸۷ است؛ بنابراین بیشتر پاسخ‌گویان تأثیر مشارکت در تصمیم‌سازی‌های سپاه و جذب نخبگان بسیج دانشجویی برای عضویت در سپاه را خیلی زیاد دانسته‌اند.

فرضیه هفت: امکان فعالیت‌های علمی و آموزشی و پژوهشی توسط نخبگان بسیج دانشجویی در جذب و عضویت آنها در سپاه مؤثر است.

جدول ۲۶: آزمون دو جمله‌ای فعالیت‌های علمی و آموزشی و پژوهشی توسط سپاه و جذب

نخبگان بسیج دانشجویی به عضویت در سپاه

گروه‌ها	مقوله	فراوانی	درصد مشاهده شده	درصد موردنظر	معنی‌داری
مسائل معنوی و اعتقادی	≤ 3	۱۲	۰/۰۵	۰/۵۰	(a) .۰۰۰
	> 3	۲۴۵	۰/۹۵		
	جمع	۲۵۷	۰/۱۰۰		

جدول نشان می‌دهد معنی‌داری شاخص برگزاری فعالیت‌های علمی و آموزشی و پژوهشی توسط سپاه از معنی‌داری در سطح آلفای ۵ درصد کوچکتر است و در موارد معنی‌دار نسبت مشاهده شده بین گروه اول (دارای نمره کمتر یا مساوی گزینه متوسط (۳) و گروه دوم (دارای نمره بیشتر از گزینه متوسط (۳) ۵ به ۹۵ است؛ بنابراین بیشتر پاسخ‌گویان تأثیر فعالیت‌های علمی، آموزشی و پژوهشی توسط سپاه را در جذب نخبگان بسیج دانشجویی به عضویت در سپاه را خیلی زیاد دانسته‌اند.

نتایج مصاحبه با پایوران شاغل در سپاه و فعالان بسیج دانشجویی تهران بزرگ

در جهت بهبود کیفیت نتایج این تحقیق با تعداد ۲۰ نفر از پایوران شاغل در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و نیز حدود ۲۰ نفر از فعالان بسیج دانشجویی تهران بزرگ مصاحبه گردید که از نگاه ایشان علل زیر الذکر در جذب و گرایش نخبگان بسیج دانشجویی به عضویت در سپاه مؤثر می‌باشد. در اغلب پژوهش‌های کاربردی در کنار روش‌های آماری و پیمایشی، از تحقیق‌های موازی جهت بهبود کیفیت تحقیق و تقویت خروجی آن استفاده می‌شود. محقق نیز در این پژوهش در کنار تحقیق، از نظر برخی مسئولین و افراد مرتبط با موضوع جذب و گزینش، بهره‌برداری نموده است.

نتیجه جمع‌بندی شده نتایج این مصاحبه‌ها به شرح زیر می‌باشد:

۱. سطح انگیزه‌های دینی و اعتقادی و درونی شدن ارزش‌های انقلابی؛
۲. علاقه به وطن و ملی‌گرایی؛
۳. طول مدت و تسهیل در مراحل جذب و گزینش در سپاه؛
۴. وجهه بیرونی سپاه در نزد مردم و نخبگان؛
۵. اعتقاد به سپاه به عنوان نهادی انقلابی و جهادی و تابع خط ولایت؛
۶. بهره‌مندی از حقوق و مزایای مناسب و پست‌های مدیریتی در سپاه؛
۷. فضای سیاسی و اعتقادی خانواده‌ها؛
۸. تأثیر رسانه‌های داخلی و خارجی در گرایش یا عدم گرایش به سپاه؛

۹. وجود فعالیت‌های محبوبیت‌زا و پرجاذبه در عرصه بسیج و سپاه؛
۱۰. تنوع در مشاغل و رده‌های تخصصی و مأموریت‌های محوله به سپاه و امکان به کارگیری تخصصی نیروهای نخبه جوان در آنها؛
۱۱. تحت فرمان ولایت فقیه بودن سپاه و استقلال مدیریتی؛
۱۲. ابزارهای تبلیغاتی سپاه در ایجاد انگیزش و گرایش به سپاه؛
۱۳. مراوده با پاسداران و شناخت و ایجاد علاقه نسبت به همکاری شدن با ایشان؛
۱۴. مشاهده کمبود نیروی انسانی و احساس وظیفه؛
۱۵. استفاده تخصصی از تحصیلات و تجارب و توانمندی‌های تشکیلاتی؛
۱۶. رعایت مسائل دینی و اعتقادی و وجود فضای دینی در سپاه؛
۱۷. وجود زمینه جهاد و شهادت در سپاه؛
۱۸. حضور ایثارگران و رزمندگان دفاع مقدس در کنار نیروهای جوان به عنوان همکار و هم‌رزم؛
۱۹. صداقت و پاکدستی پاسداران؛
۲۰. وجود سیاست جوانگرایی و استفاده از توان نیروهای جوان در سپاه؛
۲۱. رعایت شأن و منزلت نخبگان جوان در سپاه؛
۲۲. حمایت‌های قانونی و مالی و حقوقی از نیروهای نخبه جوان؛
۲۳. حمایت‌های رفاهی و مسکن از نیروهای جوان؛
۲۴. وجود و تأمین امکانات پژوهشی و تحقیقاتی برای ادامه و گسترش فعالیت‌های تحقیقاتی و علمی؛
۲۵. وجود زمینه برای تغییر سبک مدیریتی توسط نخبگان جوان در سپاه؛
۲۶. فراگیر بودن مأموریت‌های سپاه و بسیج و تقویت توان علمی سپاه؛
۲۷. انگیزه اشتغال و خدمت در مناطق محروم کشور؛
۲۸. اصلاح قوانین و رویه‌گزینش سپاه؛
۲۹. چشم‌پوشی نسبت به مشاغل پیشنهادی در سایر وزارتخانه‌ها و نهادهای دولتی و عمومی با حقوق بالا؛

۳۰. وجود تشکل‌ها و مراکز مدیریت نخبگان بسیج دانشجویی برای اشتغال و به کارگیری در سپاه؛
۳۱. احساس تعهد و مسئولیت نسبت به انقلاب و کشور اسلامی؛
۳۲. نیاز مالی و شغلی و برخوردن از طبقات پایین جامعه؛
۳۳. مشارکت در ایده‌ها و تصمیمی سازی‌های سپاه آینده؛
۳۴. پذیرش فرهنگ علم باوری و پژوهش محوری در مراکز سپاه؛
۳۵. وجود نظام شایسته سالاری و امکان انتصاب و به کارگیری عادلانه در سپاه؛
۳۶. ثبات مدیریتی در بخش‌های مرتبط با به کارگیری و مدیریت نخبگان جوان؛
۳۷. وجود فشارهای سیاسی و اجتماعی داخلی و خارجی و تبلیغات منفی و مثبت رسانه‌ها؛
۳۸. امکان یا عدم امکان ادامه تحصیل بعد از ورود به سپاه؛
۳۹. ایجاد آسایش روانی و رفاهی مناسب برای خود و خانواده نخبگان بسیجی؛
۴۰. وجود ارتباط متقابل بین سپاه و دانشگاه‌ها برای استفاده از توان نیروی انسانی موجود در آن؛
۴۱. وجود قوانین و ضوابط حمایت از پاسداران پژوهشگر در سپاه؛
۴۲. ریسک پذیری نخبگان جوان در ورد به سپاه؛
۴۳. ادامه حرکت جنبش دانشجویی در مسیر سپاه؛
۴۴. کمک به پیش رو و پیش رونده بودن سپاه؛
۴۵. مردمی و انقلابی بودن و وجهه جذاب بیرونی سپاه برای نخبگان جوان؛
۴۶. انگیزه خود کفایی و کمک به استقلال نظامی در سپاه؛
۴۷. سیستم نگهداری و حقوق و مزایا و پاداش نیروی انسانی؛
۴۸. وجود شبکه عضوایی کارآمد و گسترده و آشنا به نیازمندی‌های سپاه؛
۴۹. موفقیت یا عدم موفقیت در به کارگیریو تثبیت نیروهای نخبه جوان که قبلا پذیرش شده‌اند؛
۵۰. وجود یا عدم وجود نگران نظامی و امنیتی به سپاه؛
۵۱. توجه به تخصص علمی و توانمندی‌های تشکیلاتی در مصاحبه‌های گزینش سپاه؛
۵۲. رفتار و برخورد مناسبو توجیه نخبگان بسیجی برای ادامه سیر استخدامی در سپاه؛

۵۳. جانمایی و به کارگیری مناسب و تخصصی؛
۵۴. آشنا بودن و دارا بودن تحصیلات متناسب کادر گزینش با جنس خواسته‌ها و فضای اجتماعی نخبگان جوان؛
۵۵. محدودیت‌های سازمانی و نظامی سپاه در جذب یا عدم گرایش نخبگان بسیج دانشجویی به سپاه؛
۵۶. ضعف یا توانایی مثبت فرماندهان و مدیران سپاه در مدیریت و همکاری با نخبگان جوان؛
۵۷. ورود به سپاه در جهت احیای جایگاه انقلابی و اعتقادی سپاه.

نتیجه گیری

با توجه به سؤال اصلی تحقیق دو نوع پرسش نامه در بین پاسخ دهندگان توزیع گردید. در پرسشنامه بسته پاسخ دهندگان تأثیرگذاری عوامل مندرج در پرسش نامه‌ها را مشخص نمودند و در پرسش نامه باز که بین ۴۰ نفر از صاحب نظران (تعداد ۲۰ نفر از پایوران شاغل در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و نیز حدود ۲۰ نفر از فعالان بسیج دانشجویی تهران بزرگ) از پاسخ دهندگان خواسته شده بود که به صورت تشریحی پاسخ سؤال اصلی تحقیق را بیان نمایند که در مجموعه عواملی که در صفحه قبل فهرست شده بود، به دست آمد. درخصوص ارتباط پرسش نامه باز (تشریحی) و پرسش نامه بسته (چند گزینه ای) در این تحقیق، باید عنوان نمود که پرسش نامه تشریحی و باز، مکمل نتایج به دست آمده از پرسش نامه اصلی این تحقیق می‌باشند.

مسئله اصلی پژوهش، تعیین عوامل مؤثر بر جذب نخبگان بسیج دانشجویی به عضویت در سپاه است.

در پاسخ به سؤال اصلی تحقیق و براساس یافته‌ها، متغیرهای مسائل اعتقادی و معنوی، انگیزه‌های درونی و انقلابی، منزلت اجتماعی، امتیازات قانونی، آسان بودن جذب و مراحل پذیرش، مشارکت در تصمیم سازی‌ها، ادامه و گسترش فعالیت‌های علمی - آموزشی و پژوهشی توسط نخبگان بسیج دانشجویی در سپاه بیشترین تأثیر را در جذب نخبگان داشته است.

در پاسخ به سؤالات فرعی این تحقیق، پاسخ‌های زیر به دست آمده است:

۱- مسائل اعتقادی و معنوی در جذب نخبگان بسیج دانشجویی به سپاه مؤثر است. به نحوی که دانشجویان بسیجی برای حفظ و ارتقای سطح معنوی خود و تعالی تربیت اسلامی خویش، سپاه را به عنوان محل اشتغال و خدمت خود به نظام و انقلاب اسلامی، انتخاب می‌نمایند. رعایت مسائل اعتقادی و پایبندی به دین و مذهب، وجود فضای معنوی و حرکت اخلاق متعالی و وجود انگیزه معنوی در بین پاسداران انقلاب اسلامی از مهم‌ترین عوامل اعتقادی و معنوی مؤثر در جذب و عضویت نخبگان بسیج دانشجویی به عضویت در سپاه می‌باشد.

۲- انگیزه‌های درونی و انقلابی و با سابقه در جذب نخبگان بسیج دانشجویی به عضویت در سپاه مؤثر است. وجود روحیه انقلابی در بسیج و سپاه، انگیزه ملی‌گرای و وطن‌دوستی در سپاه، صداقت و راستگویی در میان پاسداران و اخلاق اسلامی، داشتن روحیه تعاون، همکاری و کمک به دیگران در میان بسیجیان و پاسداران از مهم‌ترین عوامل مؤثر در تقویت انگیزه‌های درونی و انقلابی دانشجویان بسیجی برای عضویت در سپاه است.

بنابراین بسیجیان که در فضای تربیتی پایگاه‌ها و حوزه‌های بسیج برای مشارکت در رسیده انقلاب اسلامی به اهداف متعالی خود، سپاه را بهترین مسیر یافته و حداقل برای دغدغه‌های سیاسی و انقلابی خود و صیانت از دستاوردهای انقلاب اسلامی و پاسداری از آنها، سپاه را برای اشتغال و عضویت دائم انتخاب می‌نمایند و آینده خود را به آن گره می‌زنند.

۳- منزلت اجتماعی سپاه در جذب نخبگان بسیج دانشجویی کشور مؤثر است. احترام به شخصیت و جایگاه اجتماعی نخبگان توسط سپاه، الگوپذیری از نخبگان بسیجی در عرصه‌های علمی سپاه، فعالیت سپاه در عرصه خدمت‌رسانی به مناطق محروم و احترام خاص مردم مستضعف و محروم به سپاه، اطلاع‌رسانی در مورد عملکرد سپاه در سطح جامعه از طریق رسانه‌های داخلی، برقراری رابطه دو طرفه و متقابل با نخبگان در سپاه و استفاده از توان آنها در فعالیت‌های مأموریتی سپاه از مهم‌ترین عوامل در جذب نخبگان بسیج دانشجویی به عضویت در سپاه است.

دانشجویان بسیجی با عنایت به وجهه مناسب و جایگاه ویژه سپاه در بین امت حزب ... و عموم مردم که دغدغه حفظ انقلاب اسلامی را دارند، عنوان «پاسدار» را برای خود انتخاب می‌کنند و به

عضویت در سپاه گرایش پیدا می‌کنند. عموم مردم نیز با توجه به سوابق تاریخ انقلاب اسلامی تاکنون نگاه مثبت و ویژه‌ای به سپاه و پاسداری از دستاوردهای انقلاب توسط اعضای آن دارند. به همین خاطر دانشجویان بسیجی عضویت در سپاه و پوشیدن لباس سبز «پاسداری» را برای خود یک افتخار و ارتقای منزلت اجتماعی تلقی می‌کنند.

۴- امتیازات قانونی در تربیت نخبگان بسیج دانشجویی به عضویت در سپاه مؤثر است. اطلاع از حمایت‌های قضایی و حقوقی از نخبگان در سپاه، حمایت‌های رفاهی (مسکن و...) از نخبگان و اولویت آنها در اختصاص اعتبارات برای رفع نیاز مسکن، تهیه امکانات پژوهشی و تحقیقاتی برای نخبگان در سپاه برای ادامه مسیر پژوهشی و ارتقای علمی سپاه در جذب نخبگان بسیج دانشجویی به سپاه مؤثر می‌باشند. پس می‌توان گفت که توجه به نیازهای رفاهی و کمک‌های مالی و حقوقی و تسهیلات قضایی از مهم‌ترین عوامل گرایش و تحریک انگیزه و رفع نگرانی‌های نخبگان بسیج دانشجویی، برای عضویت در سپاه می‌باشد.

۵- سهولت جذب و مراحل پذیرش و گزینش در سپاه در جذب نخبگان بسیج دانشجویی به عضویت در سپاه مؤثر است. استفاده از کادر با تجربه و با انگیزه در جذب و گزینش، تغییر سبک مدیریتی در مراکز گزینش، مشارکت دادن دیگر بخش‌های سپاه در شناسایی و جذب و تسریع روند گزینش و استخدام، در جذب و به کارگیری نخبگان بسیج دانشجویی در سپاه بسیار مؤثر می‌باشد.

۶- مشارکت در تصمیم‌سازی‌ها و استفاده از توان فکری و تشکیلاتی در جذب نخبگان بسیج دانشجویی به عضویت در سپاه مؤثر است. با توجه به یافته‌های تحقیق، ایجاد و ارتقای روحیه مسئولیت‌پذیری در سپاه، وجود زمینه‌های لازم برای پاسداران نخبه در مشارکت در برنامه‌ریزی‌های سپاه، فراگیر بودن توان بسیج دانشجویی و ورود و آمادگی نسبی در تمامی حوزه‌های مورد نیاز سپاه از عوامل مؤثر در جذب نخبگان بسیج دانشجویی به عضویت در سپاه به شمار می‌آیند.

۷- فعالیت‌های علمی، آموزشی و پژوهشی در جذب نخبگان بسیج دانشجویی به عضویت در

سپاه مؤثر است. راه‌اندازی، تقویت و توسعه هسته‌های علمی توسط سپاه (از جمله مراکز مطالعاتی و معاونت دانش و پژوهش)، حرکت سپاه برای تقویت توان علمی و علاقه‌نخبگان به تقویت بنیه علمی سپاه، برگزاری همایش‌ها، کنگره‌های علمی، فرهنگی تخصصی و نیز ادامه فعالیت‌های علمی، پژوهشی و آموزشی نخبگان در سپاه و امکان ادامه تحصیل و ارتقای سطح علمی و تحصیلی پاسداران نخبه، از عوامل مؤثر در جذب و عضویت نخبگان بسیج دانشجویی به عضویت در سپاه می‌باشد.

همچنین با توجه به نتایج تحقیق مشخص گردید که نخبگان بسیج دانشجویی به سپاه به عنوان نهادی انقلابی و محلی برای تحقق آرمان‌های انقلاب اسلامی می‌نگرند و مهم‌ترین عامل در جذب نخبگان بسیج دانشجویی به سپاه آرمان‌گرایی و انگیزه اعتقادی و انقلابی بوده و امکان رشد و تعالی شغلی و تحصیلی و پژوهشی عوامل تأثیرگذار بعدی در جذب نخبگان بسیج دانشجویی به عضویت در سپاه می‌باشند. یعنی دلیل و انگیزه اصلی برای عضویت در سپاه در بین دانشجویان بسیجی، عامل اعتقادات درونی و انقلابی می‌باشد.

پیشنهاد

با توجه به نتایج مبتنی بر یافته‌های تحقیق برای تکمیل پژوهش انجام شده پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود:

- انگیزه ملی‌گرایی و وطن‌دوستی در جذب نخبگان مؤثر است؛ بنابراین این امر در بسیج و سپاه تقویت شود.

- به منظور ایجاد انگیزه و جذب هرچه بیشتر نخبگان، فعالیت‌های سپاه در مناطق محروم توسعه یابد.

- از شخصیت‌های ممتاز نخبگان بسیج دانشجویی در صحنه‌های علمی الگوسازی و اسطوره‌پروری شود.

- از ظرفیت‌های اختصاص داده شده رسانه ملی به سپاه به صورت مستقیم و غیرمستقیم فعالیت‌ها، طرح‌ها و برنامه‌های نخبگان سپاه (تا جایی که امکان دارد) به سمع و نظر جامعه رسانده

- شود تا زمینه جذب نخبگان بسیج دانشجویی فراهم شود.
- سعی شود از نخبگان به ویژه نخبگان سپاه چه در بدو ورود یا حین خدمت از لحاظ حقوقی و قضایی و رفاهی توسط سپاه حمایت‌های لازم به عمل آید.
 - اصلاح دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های جذب و گزینش و مراحل پذیرش با توجه به جذب حداکثری از بین نخبگان بسیج دانشجویی براساس بیانات مقام معظم رهبری صورت پذیرد.
 - در مراکز جذب و گزینش از کادر با تجربه و با انگیزه و دارای دانش و تخصص لازم و با تحصیلات بالا و مسلط به ضوابط و اهداف متعالی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی استفاده شود.
 - تقویت مشارکت مسئولین سازمان بسیج دانشجویی در شناسایی و جذب نخبگان بسیج دانشجویی به عضویت در سپاه صورت پذیرد.
 - برای برنامه‌های چشم‌انداز (بیست ساله) و سالانه سپاه از توان علمی و تجربی نخبگان بسیج دانشجویی استفاده و از آنها اعلام نظر شود.
 - رفع مشکلات مالی و مسکن نخبگان (تعریف عام نخبه و نه فقط جذب شدگان از طریق قرارگاه سلمان) در بدو ورود به سپاه در اولویت قرار گیرد.
 - نسبت به راه اندازی، تقویت و توسعه هسته‌های علمی و پژوهشی در سپاه اقدام مؤثر و عملی صورت گیرد (ایجاد پژوهشکده‌های تخصصی در نیروها و یگان‌های مختلف و توسعه مراکز مطالعاتی با تکیه بر مأموریت‌های رده‌های مختلف سپاه).
 - نخبگان بسیج دانشجویی، زینت هر جامعه انقلابی ما بوده و سرمایه‌های مهمی هستند که با حضور پر نشاط و فعال خود، زندگی، پویایی و بالندگی را در آن جاری می‌کنند بنابراین اعتماد به توانایی اینان و بسترسازی برای حضورشان در عرصه‌های مختلف مدیریتی در جذب و گرایش آنان مؤثر است. بنابراین، سازمان بسیج دانشجویی و سپاه باید در این زمینه‌ها پیش قدم و هماهنگ شوند.

کتابنامه

الف) منابع فارسی

- آراسته، حمیدرضا و همکاران (۱۳۸۳). شناسایی و ویژگی‌های نخبگان، مجله رهیافت، ش ۳۴: ۲۶ و ۲۷.
- آزاد ملکی، تقی (۱۳۷۳). درآمدی بر بسیج‌شناسی اجتماعی. مجله علمی پژوهشی بسیج. مرکز مطالعات پژوهش‌های ارتش ۲۰ میلیونی، ش یک، ص ۱۷.
- افشاری راد، مسعود (۱۳۸۰). عوامل مؤثر بر جذب دانشجویان به بسیج دانشجویی در دانشگاه‌های زنجان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دافوس (مقاومت).
- افشار، علیرضا (۱۳۷۶). آشنایی با تشکیلات و مأموریت‌های بسیج. مجله علمی پژوهشی بسیج.
- دهخدا، علی اکبر (۱۳۴۱). لغت‌نامه دهخدا، ج ۷. تهران: گلشن.
- سازمان بسیج علمی، پژوهشی و فناوری (۱۳۸۸). بررسی نیازهای نخبگان و انتظارات آنان.
- سازمان بسیج مستضعفین (۱۳۸۸). استراتژی سازمان بسیج جامعه پزشکی.
- طاهری، حسن (۱۳۸۱). بررسی عوامل انگیزشی مؤثر بر جذب نوجوانان در بسیج. (پایان‌نامه کارشناسی ارشد). دافوس.
- طوسی، محمد علی (۱۳۷۰). اصول مدیریت، مرکز آموزش مدیریت دولتی.
- عمید، حسن (۱۳۸۳). فرهنگ عمید، تهران: امیرکبیر.
- معاونت طرح و برنامه نیروی مقاومت بسیج (۱۳۷۹). طرح امیرالمؤمنین (ع).
- معین، محمد (۱۳۸۴). فرهنگ فارسی معین. تهران: امیرکبیر.
- منانی، محمدنبی (۱۳۸۰). بررسی موانع جذب کارگران در بسیج. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دافوس.
- نائلی، محمد علی (۱۳۷۲). نظریه عاملیت در انگیزش کار. مرکز آموزش مدیریت دولتی، ۳۷۲، ش ۲۰.
- هلر، رابرت (۱۳۸۳). مدیریت کارکنان. سعید علی میرزایی. نشر سارگل.

علل و عوامل مؤثر بر جذب و به کارگیری نخبگان بسیج دانشجویی برای عضویت در سپاه

- عباس پور، عباس (۱۳۸۲). مدیریت منابع انسانی پیشرفته (رویکردها، فرایندها و کارکردها).
- هومن، مارتین (۱۳۸۷). مدل یابی معادلات ساختاری با کاربرد نرم افزار لیزرل. تهران. انتشارات
سمت.

ب) منابع خارجی و وبگاهها

[http://www. Leader.ir-1376 -1393](http://www.Leader.ir-1376-1393)
<http://www.jums.ir-1388>